

ВИСНОВОК

творчого керівника, доцента другої кафедри акторського мистецтва та
режисури драми

Київського національного університету театру, кіно і телебачення
ім.І.К.Карпенко-Карого,

Заслуженого діяча мистецтв України,
ЧХАЇДЗЕ ВАХТАНГА АРЧИЛОВИЧА

та наукового консультанта, доктора філософських наук,
завідувача кафедри гуманітарних дисциплін

Київського національного університету театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка – Карого, професора,

Заслуженого діяча науки і техніки України

ОНІЩЕНКО ОЛЕНИ ІГОРІВНИ

про творчий мистецький проєкт

та наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту

аспіранта другої кафедри акторського мистецтва та режисури драми

ХОДАКІВСЬКОГО ДМИТРА ДМИТРОВИЧА

“ВПЛИВ ТВОРЧОСТІ Л.КУРБАСА НА УКРАЇНСЬКУ ТЕАТРАЛЬНУ РЕЖИСУРУ ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ “МАКЛЕНА ҐРАСА”)

поданий до захисту на здобуття освітньо-творчого ступеня

доктора мистецтва за спеціальністю

026 “Сценічне мистецтво”

галузь знань 02 “Культура і мистецтво”

Під час навчання в творчій аспірантурі Дмитром Ходаківським проведено комплексну аналітичну й творчу роботу над мистецьким проєктом на тему “Вплив творчості Л.Курбаса на українську театральну режисуру початку ХХІ століття (на прикладі творчого проєкту “Маклена Ґраса””. Метою проєкту є виявлення механізмів впливу ідейно-естетичних принципів режисури Леся Курбаса на сучасну українську сценічну практику, шляхом аналітичного осмислення та художнього втілення трьох вистав – «Загадайка», «Іван, мужичий син» та «Маклена Ґраса:

дослідження вистави 1933 року», які сукупно формують цілісний творчий проєкт.

Наукова новизна дослідження полягає в міжтекстуальному аналізі «Маклени Граса» як драматургічного твору й як вистави Леся Курбаса 1933 року - визначного мистецького явища, в якому інтегровано елементи документального та політичного театру. У цьому рішенні творчо поєднуються традиції курбасівського театру, сучасні художні засоби та дослідницькі підходи.

Особливу увагу в проєкті зосереджено на художній своєрідності обраного репертуарного матеріалу та його значущості в контексті творчості Леся Курбаса (1887–1937) — одного з провідних реформаторів українського театру XX століття.

Апробація основних ідей дослідження відбулася, передусім, у межах постановок, реалізованих на сцені Київського незалежного Театру Між Трьох Колон:

- вистава-колаж «Загадайка» — покази якої відбулися понад 150 разів на різноманітних сценічних майданчиках України і понині залишається в репертуарі театру з 2022 року;
- мюзикл «Іван, мужичий син» — була представлена глядачам у 2023 році;
- документальний спектакль «Маклена Граса: дослідження вистави 1933 року» - активно демонструється з 2023 року.

Крім того, структура проєкту з часом вийшла за межі суто театрального показу й охопила інші мистецько-освітні формати: майстер-класи, лекції, виставки, театральні лабораторії. Творчий проєкт дістав доволі потужної апробації:

1. 4.07.2022 відбувся показ вистави “Загадайка” в рамках апробації мистецької складової творчого проєкту (арт-простір “Вагабундо”, м. Івано-Франківськ, вул. Пилипа Орлика, 7);

2. 8.07.2022 відбувся показ вистави “Загадайка” в рамках виставки “Супротив 2022” (ChornobulHub, м. Київ, Андріївський узвіз, 2);
3. 10.08.2022 відбувся показ вистави “Загадайка” в рамках волонтерсько-освітницьких заходів Міжнародної студентської єврейської організації “Hillel” (м. Київ);
4. 10.08.2022 відбувся показ вистави “Загадайка” в рамках культурного проєкту “Culture Hub in War” за підтримки Embassy of the USA Kyiv Ukraine (Urban 500, м. Київ);
5. 24.09.2022 відбувся показ вистави “Загадайка” в рамках апробації мистецької складової творчого проєкту (Гадяцький фаховий коледж культури і мистецтв ім. І.П. Котляревського, м. Гадяч);
6. 24.10.2022 відбувся показ вистави “Загадайка” в рамках виставки “Портрети своїх героїв” (НЦТМ ім. Леся Курбаса, м. Київ, вул. Володимирська, 23-В);
7. 01.11.2022 відбувся показ вистави “Загадайка” на V обласному фестивалі сучасних театрів “ЛавАрт” (м. Гадяч);
8. 17.03.2023 відбувся показ вистави “Загадайка” з нагоди річниці визволення міста Ірпеня від російських загарбників (Ірпінський академічний ліцей НУБіП України, м. Ірпінь, вул. Івана Драча, 9);
9. 22.06.2023 відбувся показ вистави “Загадайка” в рамках апробації мистецької складової творчого проєкту (Харківська державна академія культури, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4);
10. 22.06 – 22.07.2023 аспірантом Ходаківським Дмитром, було проведено виставку “Листівки зі Згадайки” (арт-простір “Бірма”, м. Київ);
11. 22.09.2023 відбувся показ вистави “Маклена Граса: дослідження вистави 1932 року” на IX Театральному фестивалі “Комора” (м. Кам’янець-Подільський);

12. 14.10.2023 відбувся показ вистави “Загадайка” в рамках апробації мистецької складової творчого проєкту (м. Яготин);
13. 05.05.2023 відбувся показ вистави “Іван мужичий син” в рамках апробації мистецької складової творчого проєкту “Arsenal Art Space” (м. Прилуки, вул. Бориса Грінченка, 9);
14. 24.12.2023 аспірантом Ходаківським Дмитром, було проведено лекцію “Українська культура: ключ до самоідентифікації” (арт-простір “Бірма”, м. Київ);
15. 09–10.03.2024 аспірантом Ходаківським Дмитром, було проведено майстер-клас “Інтенсив за методологією Курбаса” (Театр Між Трьох Колон, м. Київ);
16. 1.10 – 6.12.2024 аспірант Ходаківський Дмитро вів режисерсько-акторський курс за методологією Л.Курбаса в рамках театральної лабораторії “ОМАР 2.0” (Театр Між Трьох Колон, м. Київ);
17. 18.01 – 31.03.2025 аспірант Ходаківський Дмитро вів режисерсько-акторський курс (II етап) за методологією Л. Курбаса в рамках театральної лабораторії “ОМАР 2.0” (Театр Між Трьох Колон, м. Київ);
18. 16.04.2025 аспірантом Ходаківським Дмитром, було проведено майстер-клас “Перформанс-імпровізація” за участі учасників театральної лабораторії “ОМАР” (арт-простір “Вітальня”, м. Київ, вул. Хорива, 43/23);
19. 29.04.2025 аспірантом Ходаківським Дмитром, було проведено майстер-клас “Перформанс-імпровізація” за участі учасників театральної лабораторії “ОМАР” (арт-простір “ArtVillage”, м. Київ, вул. Набережно-Хрещатицька, 39);
20. 21.05.2025 аспірантом Ходаківським Дмитром, було проведено майстер-клас в рамках апробації творчого мистецького проєкту

«Вплив творчості Л. Курбаса на українську театральну режисуру XX століття» за участі студентів 1-Г курсу АМТіК (КНУТКіТ ім. І.К. Карпенка-Карого, м. Київ, вул. Хрещатик, 4, ауд. 21);

21. 09.05.2025 відбувся кафедральний показ вистави “Маклена Граса: дослідження вистави 1932 року” в рамках апробації творчого мистецького проєкту «Вплив творчості Л. Курбаса на українську театральну режисуру...» (Театр Між Трьох Колон, Львівська площа 14, м. Київ).

Творчі дослідження аспіранта отримали наукове підґрунтя у вигляді опублікованих статей, тез конференцій і розгорнутого теоретичного обґрунтування обсягом 150 сторінок. Упродовж навчання в творчій аспірантурі Дмитро Ходаківський підготував три наукові статті, прийняті до друку у фахових виданнях категорії «Б», а також чотири тези доповідей, включені до програм міжнародних науково-практичних конференцій.

Наукові статті:

1. “Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І.К. Карпенка-Карого”, Київ, 2023, Вип. № 33. (стаття “Проблема художньої спадкоємності: від “метафізики” Л.Курбаса до метамодерністських пошуків в українському театрі XXI ст.”, с.47-53);

2. “Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку”, Рівне, РДГУ, 2025, вип. № 50. (стаття “*Вистава Леся Курбаса «Маклена Граса» 1933 року як синтез художніх пошуків і теоретичних розвідок теоретичних розвідок*”, с.70-88);

3. “Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І.К. Карпенка-Карого”, Київ, 2025, Вип. № 36. (стаття “Режисерська робота над фіксацією вистави: досвід сценічної адаптації після прем’єри“, с.50-56).

Тези доповідей:

1.VI Міжнародна науково-практична конференція “Сучасні дослідження в галузі культури та мистецтва”, Київський національний університету театру, кіно і телебачення імені І.К. Карпенка-Карого, Київ 2021. (*“Евристичний потенціал «соціально-художнього» парадоксу на прикладі вистави Л.Курбаса за п’єсою М.Куліша”*, с.66-69);

2. I Міжнародна науково-практична конференція Ходаківський Д.Д. “Розвиток художньо-творчої особистості засобами різних видів мистецтв”, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, Київ, 2021. (*“Режисерські уроки Леся Курбаса, як чинник освіти майбутніх акторів та режисерів України”*, с.216-219);

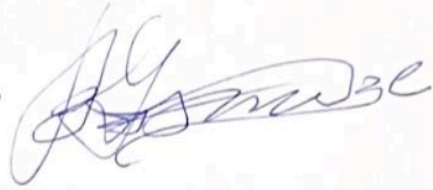
3. Міжнародна наукова конференція “Сучасний мистецький простір як код митця: філософсько-культурологічний аспект”, Національна музична академія України імені П. І. Чайковського, 5-6 травня 2025 року (*“Естетичні орієнтири та методичні напрацювання в режисурі Леся Курбаса: сучасне переосмислення на прикладі вистави "Згадайка", с. 150-155*);

4. I Міжнародна науково-практична конференція “Science and Technology: New Horizons of Development”, 14-16 травня, Прага, Чехія 2025 року (*“Леся Курбас і формування модерної театральної парадигми: теорія, практика, педагогіка.”*, с. 107-110).

Отримані результати дослідження засвідчили не лише наукову значущість спадщини Леся Курбаса, а й її актуальність та ефективність у практиці сучасного українського театру. Творчий проєкт, реалізований у межах аспірантури, переконливо продемонстрував, що режисерський метод Л. Курбаса виступає потужним джерелом інновацій, які формують новітні художньо-виражальні засоби сучасної сценічної мови.

творчий керівник: доцент другої кафедри акторського мистецтва
та режисури драми Київського національного університету

театру, кіно і телебачення ім.І.К.Карпенко-Карого,
Заслужений діяч мистецтв України,

Чхаїдзе В.А.

наукового консультант:

доктор філософських наук,

завідувач кафедри гуманітарних дисциплін

Київського національного університету

театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка – Карого,

професор,

Заслуженого діяча науки і техніки України

Оніщенко О.І.

Підписи *Чхаїдзе В.А. та Оніщенко О.І.*
ЗАСВІДЧУЮ

ПРОВІДНИЙ ІНЖЕНЕР
ВІДДІЛУ КАДРІВ

Ірина Колесник